

RINGSAKER KOMMUNE

LANDBRUKSKONTORET

Saksbehandler: Stein Inge Wien
Direkte linje: 62 33 55 60

Vår dato 28.02.2011
Vår ref. 11/1508-1/K1-/
Deres dato
Deres ref.

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep.
0030 OSLO

HØRINGSUTTALE - NY FORSKRIFT OM KVOTEORDNINGEN FOR MELK

Viser til landbruks- og matdepartementets høringsbrev, datert den 17.11.2010, vedrørende ny forskrift om kvoteordningen for melk.

Bakgrunn:

Hedmarken er en region med en betydelig melkeproduksjon både sett i forhold til antall produsenter og produsert volum. Det er svært viktig for regionen å opprettholde og utvikle melkeproduksjonen framover. Kvoteordningen for melk er helt sentral i forhold til norsk landbrukspolitikk og et av flere viktige styringsverktøy i forhold til utvikling innen melkeproduksjon. Ringsaker kommune i samarbeid med Hedmarken landbrukskontor som omfatter kommunene Stange, Løten og Hamar ønsker med dette å avgi felles administrativ høringsuttalelse i forhold til ny forskrift om kvoteordningen for melk.

I vår regionen har melkeproduksjonen vært gjennom betydelige strukturendringer siden 2000. Antall melkeforetak har blitt redusert med 43 %, samtidig har det totale kvotevolumet i regionen økt. Det er nå 158 melkeforetak og gjennomsnittskvota pr. foretak har økt fra 108 t til 201 t. For enkeltpersonsforetak og samdrifter er gjennomsnittskvota henholdsvis 159 t og 368 t. Det er 30 samdrifter i regionen og 44 % av det samla kvotevolumet er i en samarbeidsløsning enten ved samdrift eller ved kvoteleie. Stadig flere små samdrifter oppløses og går over til kvoteleie. I samdrifter blir antall aktive parter over tid redusert slik at også samdriftene, i stor grad fungerer på samme vis som kvoteleie, og man sitter igjen med en aktiv deltager i samdrifta.

Konsekvenser ved kvoteordningen:

Intensjonene i forhold til endringer i regelverket som åpnet for samdriftsetableringer, leie og kjøp/salg av kvote var blant annet å løse opp kvotesystemet for å gi rom for en strukturrasjonalisering også innen melkeproduksjon. Økt produksjonsvolum pr. enhet skulle gi større mulighet for nødvendige investeringer i driftsapparatet. Investeringsbehovet i mjølkeproduksjonen var og er fortsatt stort. Strukturendringene vil fortsette og det er avgjørende for melkeprodusentene at det i årene som kommer fokuseres på økt lønnsomhet pr. produsert liter. Kvoteordningen må imidlertid ikke utformes på et slikt vis at det er melkeprodusentene som fortsetter som skal betale for denne strukturrasjonaliseringen ved dyre kvotekjøp og – leie.

Intensjonen med de foreslåtte endringene er å forenkle regelverket samt gi en økt fleksibilitet i forhold til hvordan melkeproduksjonen innrettes. Det er viktig å være bevist på hvilke konsekvenser foreslåtte endringer og ikke minst det som ikke foreslås endret i forskriften vil

føre til. Dette både i forhold til videre strukturendringer og i forhold til rammebetingelser for de som ønsker å være aktive melkeprodusenter også i årene som kommer.

Melkeprodusentene blir i stadig større grad avhengig av å disponere andre sin produksjonsrett ved leie for å øke produksjonsvolumet på et slikt vis at det vil kunne forsvare nødvendige investeringer i driftsapparatet. Forutsigbarheten for melkeprodusenten blir med dette svekket både i forhold til sikkerhet ved fremtidig produksjonsvolum og i forhold til kostnader ved å disponere andres kvote. Dette vil føre til usikkerhet i forhold til mulighetene for å forrente nødvendige investeringer. Å gjennomføre langsiktige investeringer uten å ha tilstrekkelig sikkerhet for opprettholdelse av det produksjonsvolumet som skal forrente investeringen er betenkelig.

Kvotekjøp og – leie belaster en allerede svak økonomi i melkeproduksjonen hardt. Det er et tankekors at melkebønder må øke produksjonsvolumet for å forsvare investeringer i driftsapparatet samtidig som kostnaden ved dette er så stor at det blir vanskelig å realisere investeringen. Marginene blir mindre og behovet for statlige investeringsmidler blir enda større for å kunne realisere nødvendige investeringer i melkeproduksjonen. Dersom melkeforetakene gis rom for å øke produksjonsvolumet til en lavere kostnad og selv har kontroll over produksjonsretten så ville det gi større rom for nødvendige investeringer i driftsapparatet.

Dersom økonomien for melkeprodusentene bedres, noe som i dag er en politisk målsetning, så vil konsekvensen bli at den som leier bort en produksjonsrett ønsker en større avkastning av sin kvote. Når stadig større andel av produksjonsrettighetene ligger til andre enn aktive melkeprodusenter, vil en konsekvens bli at statlige overføringer og andre tiltak som gjøres for å styrke melkeproduksjonen blir mindre målrettet. Endringene åpner i enda større grad enn tidligere opp for spekulasjon i melkeprodusentenes betalingsevne. Den enkelte melkeprodusent er avhengig av langsiktighet og er følgelig ikke tjent med en slik utvikling. Foreslåtte endringer vil imidlertid kunne være interessant for de som ikke lenger ønsker å være aktiv melkeprodusent, men som disponerer en produksjonsrett. Forslaget vil øke takten i strukturendringene og i større grad åpne opp for flytting av produksjon internt i omsetningsregionene.

Privat omsetning og leie av kvote slik det i dag fungerer bør opphøre og overgangsordninger som ivaretar de som i dag er i et leieforhold må etableres. Ved avvikling av melkeproduksjonen vil kvote kunne innløses av staten evt. leies bort i inntil fem år før den må innløses. Staten vil kunne nytte innløst kvote som et styringsverktøy i større grad enn i dag. Det gir mulighet for å dele ut kvote i forhold til distriktpolitiske hensyn, i forhold til investeringer/utvidelse av driftsapparatet og /eller fordele inndratt kvote til de som er aktive melkeprodusenter.

Slik kvoteordningen i dag fungerer så er den reelle kvotegrensa 750 000 liter, det er bare et spørsmål hvordan foretakene organiseres og hvilke muligheter hver enkelt har i forhold til ulike organiseringer av drifta. De som har kvoter innenfor avstandskravet som er villige til å delta som passive parter i samdrift så er det i realiteten ei kvoteleie og du kan i prinsippet produsere inntil 750 000 liter. Andre har ikke denne muligheten. For å oppnå like muligheter for alle så kan man stille spørsmål, slik regelverket foreslås endret, om det ikke hadde vært like ryddig å innføre et likt regelverk og ei felles kvotegrense uavhengig av hvordan de ulike melkeforetakene velger å organisere seg.

Kommentarer i forhold til foreslåtte endringer:

Endringer for samdrifter under 400 000 liter.

Samdrifter bør behandles likt uavhengig av størrelse og dagens særordning beholdes. Mindre samdrifter har muligheten til å løse opp foretaket og organisere det som et enkeltpersonsforetak, noe som åpner for kvoteleie.

Liberalisering av kvoteleie

Foreslåtte endringer vil i enda større grad føre til kortsiktige spekulasjoner i forhold til melkeproducentenes betalingsevne. Dette fremmer ikke langsiktighet og forutsigbarhet i forhold til fremtidige investeringer og avkastning i melkeproduksjonen. Det kan vurderes mulighet for å leie ut kvota i inntil 5 år, dette vil gi nødvendig fleksibilitet i forbindelse med for eksempel generasjonsskift.

Sovende kvote

Det er ikke ønskelig at sovende kvoter slippes inn i markedet, i form av enten kvoteleie eller salg. Det er ikke ønskelig at aktive melkeprodusenter skal måtte betale de som har valgt å slutte som melkeprodusenter for å aktivisere dette volumet.

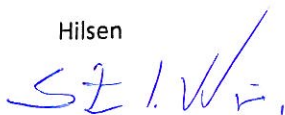
Framleie av kvote

At samme produsent både kan leie og leie ut kvote er særs uheldig. Dette åpner for framleie og vil bare føre til spekulasjoner og økt leiepris for den som skal produsere på kvota.

Konklusjon:

Kvoteordningen som styringsverktøy i forhold til utviklingen innen melkeproduksjon i Norge vil med foreslåtte endringer svekkes. Endringene i kvoteordningen bør i større grad ivareta den aktive melkeprodusent, gi forutsigbare rammevilkår og hindre kortsiktige spekulasjoner i forhold til disponering og verdi av produksjonsretter. Kvote regelverket må være med på å legge et grunnlag for langsiktige investeringer og satsning innen melkeproduksjonen og i større grad rettes mot den aktive melkeprodusent og ikke de som av ulike grunner velger å slutte som melkeprodusent. Forslåtte endringer vil gjøre ulike offentlige virkemidler som har som formål å styrke den aktive melkeprodusent enda mindre målrettet, noe som er lite forenlig med norsk landbrukspolitik.

Hilsen

Stein Inge Wien

Landbrukssjef Ringsaker

RINGSAKER KOMMUNE
LANDBRUKSETATEN

Stein Enger

Hedmarken landbrukskontor

Hedmarken landbrukskontor
Landbrukssjefen